

Kainuun edunajaminen

Mhall 18.11.2024 § 167

Kainuun edunajamisen ajankohtaistarkastuksen tarkoituksena on arvioida Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa sekä käydä keskustelua ja linjata maakunnan edunajamista koskevia asioita.

Tämän asian käsittelyn aikana kokoukseen osallistuvat kutsuttuina asiantuntijoina europarlamentaarikko Merja Kyllönen, kansanedustaja Tuomas Kettunen sekä Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen, Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen, Kainuun TE-toimiston johtaja Pauli Piilma ja Kainuun hyvinvointialueen vt. johtaja Timo Halonen.

1) Valtion aluehallinnon uudistus

Hallitusohjelmaan sisältyvässä valtion aluehallinnon uudistuksessa kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen virastoon. Samalla muodostetaan uudet alueelliset elinvoimakeskukset.

Uudistamisessa tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Lisätietoja hankkeesta on verkko-osoitteessa: <https://vm.fi/aluehallintouudistus> ja hankeikkunassa: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM114:00/2023>

Hallitusohjelman kirjaus uudistuksesta alkaa seuraavasti:

"Valtion aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on vahvistaa yhdenmukaista lupa- ja valvontakäytäntöä alueesta riippumatta ja sujuvoittaa lupaprosesseja. Kehittämisen pääperiaatteena on monialaisuus."

Kainuun maakuntahallitus on useissa kokouksissaan käynyt läpi uudistusta elinvoimakeskusten näkökulmasta. Uudistuksen yhteydessä perustetaan kuitenkin lisäksi valtakunnallinen virasto, jota hallitusohjelma linjaa näin:

"(Ensisijaisesti tämä tarkoittaa) lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Uudessa virastossa ympäristöön liittyvät lupa- ja valvontatehtävät muodostavat yhden yhtenäisen kokonaisuuden.

Viraston pääasiallinen ohjausvastuu osoitetaan valtiovarainministeriölle. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta. Alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan hyvinvointi-alueiden yhteistoiminta-alueisiin perustuen. Virastolla voi kuitenkin olla tätä laajempi toimipisteverkosto. Uudistuksessa

varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen. Erityistä huomiota kiinnitetään varautumisvastuiden aukottomaan toteutumiseen ja yhteistoiminnan toteutumiseen alueellisten viranomaisten kanssa."

Uudistus käynnistyi 2023 syksyllä lainsäädäntöhankkeella, jonka tavoitteena on valmistella hallitusohjelman linjausten mukaiset muutokset lainsäädäntöön.

Valmistelu tehdään poikkihallinnollisessa yhteistyössä, ja uudistuksessa ovat mukana kaikki asiaan kuuluvat ministeriöt, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirasto, ELY-keskus sekä ELY-keskusten, TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus KEHA-keskus sekä Ahvenanmaan valtionvirasto.

Uudistushankkeelle on asetettu seurantaryhmä. Itä- ja Pohjois-Suomen suuraluetta edustavat maakuntajohtajat Riikka Pirkkalainen ja Jussi Rämetsä.

Lakiesitys on ollut lausuntokierroksella. Uudistuksen alueellista valmistelua ja valtakunnallisen viraston toimeenpanoa viedään jo eteenpäin.

2) Kuntien peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän uudistaminen

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote-uudistuksen voimaantulon sekä TE-uudistuksen jälkeistä tilannetta. Valtiovarainministeriö tiedotti 22.10.2024, että uudistus siirtyy vuodelle eteenpäin. Alkuperäinen tavoite oli, että uudistus olisi saatu voimaan vuoden 2026 alusta.

Uudistuksen yhteydessä on käyty julkista keskustelua myös siitä, pitäisikö vesivoimaloiden sekä tuuli- ja aurinkovoimaloiden kiinteistöveroista osan mennä tasauksen piiriin. Tämän vaikutukset Kainuun kuntien valtionosuuksiin olisivat varsin suuret.

Uudistuksesta löytyy lisätietoja valtiovarainministeriön sivuilta: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM097:00/2023>

3) Asiantuntijoiden ajankohtaisraportit

Käsitellään mahdolliset asiantuntijoiden raportit.

4) Muut mahdolliset asiat

Lisätietoja maakuntajohtaja Riikka Pirkkalaiselta, puh. 040 539 5090 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi

Maakuntajohtajan ehdotus

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja käy asiakohtiin liittyvää evästyskeskustelua.

Maakuntahallituksen päätös

Kohta 1) Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen esitteli valtion aluehallinnon uudistusta.

Kohta 2) Maakuntajohtaja Riikka Pirkkalainen esitteli kuntien peruspalveluiden valtiosuusjärjestelmän uudistamista.

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

Merkittiin, että kokoukseen osallistui kutsutuista vieraista Vihreiden varapuheenjohtaja Silja Keränen ja Kainuun ELY-keskuksen ylijohtaja Jaana Korhonen.
